

szól. Helyesen állapítja meg, „a metszést az a művészetnek, mi tudományak a saját” (S. A. kiemelése), azaz a sokszorosítás eszköze. Az utolsó előtti fejezet „Jóslat, hogy a fény- és színmetszést egyesíteni fogják, s az egyesülésből színtérfény-metszést leend, mely a metszést, s a tudományok terén roppant fordulatot és eredményt idézend elő”.

Az utolsó levélben (XIII.) a világtárlatokból levonható tanulságot summázza: „Összhang, rend, nyugalom, erény, egészség, élet, boldogság (a mily szempontból a tökélyt keresed) mindenestre csak ott, s annyiban lehet, a hol s amennyiben nem csupán az elhatározással bíró lények akarata de egyszersmind a sors, az isten tervei teljesülnek; azt tudom”.

A Tanulmányokból nyitott szellemű, állandóan kutató, kereső, mindig fejlődni képes művész-gondolkodó arcképe bontakozik elénk. Mészáros Lázár ugyancsak utópista szocialista elvrendszere, Fourier tanainak az ismerete, az iparfejlődés iránti érdeklődése – intenzíven levelez erről Itáliából az 1830-as évek végén Széchenyi Istvánnal – alapján állítható, hogy Simonyi szellemi alkata – nagy vonásaiban – hasonlítható Mészároséhoz⁵³ és nyilván több kortársához is. Simonyi olyan alkotó, aki a fejlődést, a polgárosulást, a technikai és tudományos haladást tartja az élet előrevivő és legfontosabb tényezőinek. Aki fölismerte ezek művészetre gyakorolt roppant hatását, s saját feladatát és irányultságát is mindezek együttes hatására volt képes megváltoztatni. A biedermeier festő, a kismester ízlésvilágából is ki tudott emelkedni. A pályakezdő Munkácsy Mihály segítése ugyanúgy jelzi ezt, mint a saját festői alkotómunkásságát messze felülmúló, korszaknyitó Madarász Viktor-kép, a *Hunyadi László siratása* melletti határozott kiállása. E műben ugyanis a romantika szelleme telítődik nemzeti tartalommal s válik a mű a magyar történeti festészet egyik alampművévé. A magyar reformkorban fölnövő, szellemi horizontját Európában megrajzoló, ott tanuló és tájékozódó Simonyi gondolkodói és művészeti vezéreszméi a korszak nagyjaitól azonosak: a haza és haladás szolgálata.

DER MALER ANTAL SIMONYI

(Auszug)

Antal Simonyi (1821–1892) ist hauptsächlich als Fotograf bekannt, da er ab 1856 ein Fotoatelier unterhielt. Weniger bekannt ist, daß er als Maler begann, daß er sich zu Beginn zum Kunstmaler bildete, wie viele seiner Zeitgenossen auch. Nach den in seiner Geburtsstadt Kecskemét verbrachten Schuljahren besuchte er die Ingenieur-fakultät der pester Universität, lernte deutsch, italienisch und französisch neben der Aneignung von Kenntnissen über die Malerei. Seine Studien als Maler setzte er in Wien (1842), Venedig, Florenz, Rom (1843–45) und Paris (1846–47) fort.

Der große Teil seiner Zeichnungen und Bilder (etwa 130 Werke, davon 100 kopierte Zeichnungen, welche auch Mór Jókai studierte) ist verschwunden oder verbirgt sich an einem unbekanntem Ort, sowohl hier, als auch im Ausland.

Einige, sich an die Malerei des Reformzeitalters, an den Stil der kleinen Meister des Biedermeiers anlehrende Porträts sind erhalten geblieben (Frauenporträt, 1845.

53. Ács Tibor: Széchenyi István és Mészáros Lázár. Kortárs, 1988/11. 91–98. – Itt köszönöm meg a kutatásaimhoz nyújtott segítségét Kishonty Zsolt művészettörténésznek és dr. Beke László művészettörténésznek, aki fölhívta a figyelmemet Simonyi: Tanulmányok 1855. c. könyvére s annak másolati példányát is volt szíves kölcsönadni részemre.

Katona József Museum; Selbstporträt, 1852, Ungarische Nationalgalerie; Frauenporträt, 1856, Ungarische Nationalgalerie). Seine herausragenden Arbeiten schuf er in einem für sein Zeitalter charakteristischen Porträtmetier, im Metier der Gefängnisporträts, Strafgefangenen-Porträts, bei den Verurteilten der Revolution von 1848–49 und des Freiheitskampfes: István Dunyov, 1851, Arad; László Dombrády, 1851, Herman Ottó Muzeum; Aurél Okruzszy, 1852, Herman Ottó Muzeum. Diese Porträts heben sich zwischen den durch die Hand von Kunstliebhabern, dilettantistischen Malern geschaffenen Strafgefangenen-Porträts auch durch ihren malerischen Wert hervor.

Antal Simonyi machte sich um die Mitte der 1840-er Jahre in Paris mit den Lehren der utopischen Sozialisten, besonders mit den Thesen Fouriers (dessen Porträt er auch malte) bekannt und er wurde auch für die Verbreitung dieser Ideen ins Gefängnis gesperrt (1851–52). In Paris wandte sich sein Interesse dem neuen Verfahren der Fotografie zu. Den Rahmen für Simonyis gesamten sozialistischen Geist, für seine Denkweise, seine politischen Ansichten, für sein leidenschaftliches Interesse für die Technik und die Mechanik bildet seine 1855 zur Pariser Weltausstellung geschriebene Arbeit, die 1856 in zwei Ausgaben erschien: „Studien aus dem Tempel der universellen Weltindustrie“, Paris 1855. 1853–54 war Simonyi mit mehreren Bildern auf der Ausstellung der Pester Műegylet (Pester Kunstvereinigung) und in den 60-er, 70-er Jahren nahm er auch an der Organisation und Leitung des künstlerischen Lebens, an der Arbeit der Vereinigung teil.

György Sümeği